HET OMWENTELGEDRAG VAN DE LITTORINA'S

(samenvatting)

door

A. Bult

Het omkeergedrag werd ingedeeld in 21 goed van elkaar te onderscheiden gedragshandelingen. Met behulp van deze gedragshandelingen werd het omkeergedrag zeer gedetailleerd beschreven in "secondenprotocollen". Volgorde- en tijdsbestedingsanalyses werden uitgevoerd met de secondenprotocollen als basis.

Van twintig individuen werd het omkeergedrag beschreven. Zeven alikruiken waren in staat om te keren, terwijl dertien individuen het omkeergedrag niet binnen de observatietijd voltooiden. De gemiddelde omkeertijd van de zeven alikruiken was 38.2 $\pm$ 4.6 (SE) minuten. De alikruiken die niet omkeerden, werden gedurende 45 minuten tot 2 uren waargenomen. Gedurende de gehele observatieperiode waren de alikruiken, die wel omkeerden, bijna tweemaal aktiever dan de alikruiken die niet omkeerden. Dit verschil werd voornamelijk veroorzaakt door een sterk verhoogde aktiviteit in de tweede helft van de observatieperiode van de alikruiken, die wel omkeerden.

De tentakels bleken het verloop van het omkeergedrag sterk te bepalen. De alikruiken, die wel omkeerden, bezaten namelijk lange tentakels, waarmee de dieren in staat waren de bodem aan te raken. De alikruiken, die niet omkeerden, hadden echter korte tot middellange tentakels, waarmee de dieren in de proefopstelling absoluut niet in staat waren de bodem aan te raken.

Op de dijk en het wad ten noorden van het Lauwersmeergebied konden verschillen in tentakellengte aangetoond worden tussen verschillende alikruikpopulaties. Er bleek bovendien een trend aanwezig te zijn, waarbij de relatieve tentakellengte (= de tentakellengte/de schelphoogte Hs) afnam met een toenemend aandeel van de kleinere korrelgroottes in de bovenste 5 mm van de bodem.

Opvallend waren ook de verschillen in de tentakelvorm en -pigmentatie tussen de verschillende alikruikpopulaties. Aangetoond werd, dat deze verschillen in tentakellengte het gevolg waren van de regeneratie van verwijderde normale tentakels. De regenererende tentakels waren niet alleen aantoonbaar korter dan de oorspronkelijke tentakels, maar bezaten bovendien een afwijkende vorm en pigmentatie.

NIEUWE PUBLICATIE

TURGEON, D.D. (Ed.), 1988. Common and Scientific Names of Aquatic Invertebrates from the United States and Canada: Mollusks. - Amer. Fish. Soc., Spec. Publ. 16: 1-277, 12 colour pls. Informatie bij: American Fisheries Society, 5410 Grosvenor Lane, Suite 110, Bethesda, MD 20814-2199, U.S.A.